

หนังสืออ่านประกอบวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชาวเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓-๔

หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสืออ่านประกอบ
วิชาสังคมศึกษา
สำหรับนักเรียนชาวเขา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓-๔

นายสมศักดิ์ ศรีมานอนน์	ป.ม., กศ.บ., M.Ed.	ผู้แต่ง
นายสุนทร สุนันท์ชัย	พ.ม., กศ.บ., M.Ed.	ผู้แต่ง
นายจรัส จันทนสุนันท์	ว.อ.	ผู้เขียนภาพ
ดร. สาย ภาณุรัตน์	อ.บ., ป.ม., Ed.D.	ที่ปรึกษา

หน่วยศึกษานิเทศก์

กรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

๗๐๔๙๘

มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยาลัยศิลปกรรม

ศูนย์ศิลปกรรม

๒-๑ วิทยาลัยศิลปกรรม

๒๕๐๐

๒๕๐๑

๒๕๐๒

๒๕๐๓

๒๕๐๔

๒๕๐๕

๒๕๐๖

๒๕๐๗

๒๕๐๘

๒๕๐๙

๒๕๑๐

คำนำ

เนื่องจากกรมสามัญศึกษาได้จัดอบรมครูโรงเรียนชาวเขาที่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน จังหวัดเชียงราย ตั้งแต่วันที่ ๑๗-๒๕ เมษายน ๒๕๑๑ ในการอบรมครั้งนี้ นายสุนทร สุนันท์ชัย นายยุทธ เดชคำธณ และนายสมศักดิ์ ศรีมาโนชน์ ได้ร่วมกันบรรยายเรื่องการเขียนหนังสืออ่านประกอบสำหรับนักเรียนชาวเขา และได้แบ่งงานกันให้ผู้รับการอบรมจัดเขียนหนังสืออ่านประกอบขึ้นหลายเรื่อง กรมสามัญศึกษาได้พิจารณาเห็นว่า หนังสืออ่านประกอบที่เขียนขึ้นนั้นบางเรื่องมีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเขา สมควรคัดเลือกมาพิมพ์เพื่อใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบสำหรับนักเรียนชาวเขา ซึ่งในปัจจุบันยังมีหนังสืออ่านประกอบอยู่น้อยมาก

หนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้นฉบับนี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันการทำลายป่าไม้ กรมสามัญศึกษาหวังว่าคงจะเป็นประโยชน์ช่วยให้นักเรียนชาวเขามีความเข้าใจในการรักษาป่าไม้อันเป็นต้นน้ำลำธาร ไม่ให้สูญสิ้นไป อันจะเป็นผลเสียหายแก่เศรษฐกิจของชาติและแก่ตัวชาวเขาเองเป็นอย่างยิ่ง

ในการทำหนังสืออ่านประกอบเล่มนี้ กรมสามัญศึกษาได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งที่สุดจากผู้ขอต่อไปนี้ คือ

๑. คณะครูโรงเรียนชาวเขาที่อบรมที่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน จังหวัดเชียงราย ตั้งแต่วันที่ ๑๗-๒๕ เมษายน ๒๕๑๑ ผู้เขียนต้นฉบับ
๒. ดร. สาย ภาณุรัตน์ ผู้ให้คำปรึกษา
๓. นายสมศักดิ์ ศรีมาโนชน์ และ นายสุนทร สุนันท์ชัย ผู้เรียบเรียง

วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๑๑

๒๔ ๒๕
อธิบดีกรมสามัญศึกษา

คณะครูที่อบรมที่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน จังหวัดเชียงราย ตั้งแต่
วันที่ ๑๗-๒๕ เมษายน ๒๕๑๑ เป็นผู้เขียนต้นฉบับขึ้นครั้งแรก คือ

๑. พล.๑ วัป บุญมี
๒. พล.๑ ประดิษฐ์ พิมพา
๓. ส.ต.ต. คำตัน จินดารักษ์
๔. ส.ต.ต. อุ่นเรือน เทพโพธา
๕. ส.ต.ต. เป้า ชูทอง
๖. นายทองแดง เดชมลาลา
๗. นายอวบชัย ธนะแพทย์

ร.ต.ต. สุจิตต์ ชาติอภิสักดิ์ และนายมนัส อยู่เย็น เป็นวิทยากรที่ปรึกษา

กรมการศาสนา กระทรวงมหาดไทย
วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร

พระครูสุวัฒนวิมลคุณ เจ้าอาวาสวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร

พระครูสุวัฒนวิมลคุณ เจ้าอาวาสวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร

พระครูสุวัฒนวิมลคุณ เจ้าอาวาสวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร

พระครูสุวัฒนวิมลคุณ เจ้าอาวาสวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร

พระครูสุวัฒนวิมลคุณ เจ้าอาวาสวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร

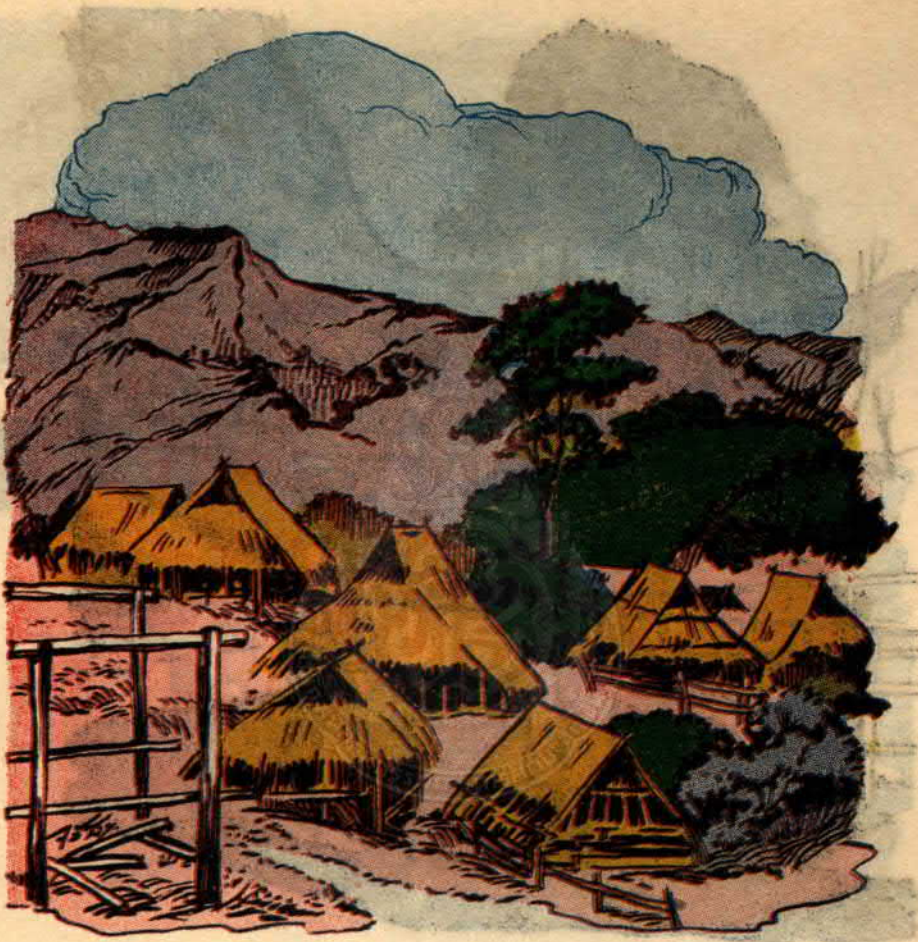
พระครูสุวัฒนวิมลคุณ เจ้าอาวาสวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร

พระครูสุวัฒนวิมลคุณ เจ้าอาวาสวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร

พระครูสุวัฒนวิมลคุณ เจ้าอาวาสวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร

หมู่บ้านของเรา

ในหมู่บ้านชาวเขาแห่งหนึ่ง หัวหน้าหมู่บ้านชื่อ จะทอ จะเสือ
หมู่บ้านนี้มีชาวเขามากกว่า ๕๐ ครอบครัว ทุกคนอยู่อย่างเป็นสุข
เพราะมีอาหารอุดมสมบูรณ์

กรมอสมกับปู่

ตำรวจชายแดนเห็นว่า
 จึงได้จัดสร้างโรงเรียนบนหลังหนัง
 จะได้มีความรู้และมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด
 ยังเป็นที่ปรึกษาของชาวเขา
 ให้ชาวเขามาหากินเป็นของตนเอง

หมู่บ้านมีคนอยู่หนาแน่น
 เพื่อให้เด็กชาวเขาเรียนหนังสือ
 นอกจากนั้นตำรวจชายแดน
 เข็นช่วยแบ่งที่ดินเป็นส่วน ๆ
 เป็นต้น

ทุกคนในหมู่บ้านพากันเชื่อฟังจะทอและตำรวง
 ทุกคนเลิกทำอะไรไม่ถาวร หันมาปรับปรุงดินเดิมให้ดีขึ้น
 โดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยวิทยาศาสตร์
 ทำแปลงปลูกพืชคลุมดินเป็นขั้น ๆ บ้างก็ฝนชะดินพัง
 และทำช่องระบายน้ำเพื่อให้น้ำไหลช้าลง กันไม่ให้ดินพัง

ต่อมา มีชาวเขาพวกใหม่ อพยพเข้ามาอยู่ในหมู่บ้าน
 ชาวบ้านพวกนี้ เป็นญาติของจะทอง
 จะทองและตำรวจชายแดนเห็นว่า ชาวเขาที่มาใหม่มีความเดือดร้อน
 จึงอนุญาตให้เข้านอนอยู่ในหมู่บ้านได้

ต่อมาอย่างเข้าฤดูเพาะปลูก ทุกคนในหมู่บ้านต่างก็ไปทำงานในไร่ในสวน
ส่วนจะทอและตำรวจชายแดนเข้าไปในเมือง เพื่อรับพันธุ์พืช
พันธุ์สัตว์และปุ๋ยวิทยาศาสตร์ นำมาแจกแก่ชาวบ้าน

ชาวเขาพวกที่ใหม่ ต่างก็ไปลงป่าในเขตต้นลำธาร
 เพื่อทำการเพาะปลูก ต้นลำธารนี้จะทอและชาวบ้านช่วยกันต่อรางน้ำ
 เพื่อนำน้ำเข้ามาใช้ในหมู่บ้าน

เมื่อจะทอและตำรวจกลับมาจากเมือง ทราบว่าชาวเขาที่มาอยู่ใหม่
ได้ไปดางป่าที่คันลำธาร จึงประชุมพวกชาวบ้านที่อยู่เดิมว่าจะทำอย่างไร
ชาวบ้านเห็นพร้อมกันว่า จะต้องขับไล่คนดางป่าออกจากหมู่บ้าน
และปลุกต้นไม้ขึ้นใหม่

จะทอได้ขึ้นแรงพวกที่มาใหม่ว่า การที่พวกเขาไปต่างบ้าน
 จะทำให้เกิดแห้งแล้งในหมู่บ้าน เพราะเมื่อไม่มีป่าไม้ฝนก็จะไม่ตก
 และยังทำให้ดินโล่งเตียนกลายเป็นฝุ่น ทำให้ดินพังทะลาย
 นาลมพัดพาเอาดินดีไปหมด ดินที่เหลืออยู่กลายเป็นดินเลว
 ปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ยากมาก ทำให้ชาวบ้านที่อยู่เดิมเดือดร้อน
 ต้องเร่ร่อนไปมาอยู่เรื่อยไป

ตำรวจชายแดน

ให้คำแนะนำว่า

ให้พวกเขาไปหาเจ้าหน้าที่นิคมสงเคราะห์ชาวเขา

ที่อำเภอแม่จัน

จังหวัดเชียงราย

เจ้าหน้าที่จะจัดที่ดินให้ทำมาหากิน

มีพันธุ์พืช

พันธุ์สัตว์

แจกให้อีกด้วย

ชาวเขาพวกใหม่
จึงอพยพครอบครัวไปตั้งถิ่นฐานใหม่
เขาจำได้ว่า
เพราะถ้าไม่มีป่าไม้ฝนจะไม่ตก

ได้ฟังคำชี้แจงก็เข้าใจ
ในเทคนิคผสมเคราะห์ชาวเขา
ต้องไม่ตัดไม้ที่ขึ้นในบริเวณต้นลำธาร
แล้วเขาก็จะอยู่ที่นั่นไม่ได้

